

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a protecției civile pentru anii 2026-2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul a fost elaborat de către un grup de lucru constituit, conform Ordinului ministrului afacerilor interne nr.228/2025 „Cu privire la instituirea mecanismului de coordonare a procesului de elaborare a documentelor de politici publice”.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
<p>1. Programul național de dezvoltare a protecției civile pentru anii 2026-2030. (în continuare - Programul) este un document de politici publice, pe termen mediu, precum și de viziune strategică, asumat de către Ministerul Afacerilor Interne și care indică direcția de dezvoltare a țării în domeniul gestionării crizelor generate de dezastre.</p> <p>Problemele și riscurile domeniului situațiilor de urgență și excepționale, au fost abordate pentru prima dată în Programul de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 846/2022, în contextul implementării Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 (în continuare - SDDAI 2022-2030), pentru primul ciclu de planificare, anii 2022-2025.</p> <p>În context, Programul inițiat reprezintă etapa a doua de planificare pentru perioada 2026-2030, în vederea asigurării continuității implementării SDDAI 2022-2030, precum și elaborat în baza conceptului axat pe exemplul Mecanismului de Protecție Civilă al Uniunii Europene, care este format din trei componente principale - prevenire, pregătire și răspuns la dezastre.</p>
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<p>Siguranța cetățenilor și securitatea publică reprezintă piloni fundamentali ai unei societăți stabile și dezvoltate. În contextul actual, provocările cauzate de schimbările climatice, creșterea frecvenței și intensității dezastrelor naturale, precum și evoluția riscurilor tehnogene și biologic-sociale, impun consolidarea sistemului de protecție civilă.</p> <p>În Republica Moldova, deși sunt depuse eforturi pentru a asigura intervenții eficiente și reducerea impactului acestor evenimente nedorite, există numeroase dificultăți ce limitează capacitatea autorităților de a răspunde în mod prompt și eficace la dezastre.</p> <p>În continuare, vor fi analizate principalele probleme ale sistemului de prevenție, intervenție și management al riscurilor, evidențiind lacunele și aspectele care necesită urgent îmbunătățiri, pentru a proteja mai bine viața, bunurile materiale și mediul înconjurător.</p> <p>1. Numărul situațiilor excepționale, pagubelor și victimelor în urma acestora, indică un sistem de prevenție și intervenție insuficient dezvoltat</p> <p>Potrivit datelor statistice, pe teritoriul Republicii Moldova se produc anual, în medie, circa 300 situații excepționale iar pentru asigurarea unui management eficient, este necesară implicarea multi-sectorială a autorităților administrației publice, sectorului privat și asociativ. Eforturile depuse pentru consolidarea și modernizarea acestui segment nu sunt suficiente pentru a face față schimbărilor climatice, care anual majorează numărul și efectele situațiilor excepționale de amploare cu caracter natural, precum și celor cu caracter tehnogen sau biologic-social.</p> <p>În anii 2010 - 2024, în Republica Moldova au fost înregistrate 1329 de situații excepționale cu caracter natural, care au dus la decesul a 5 persoane și la rănirea altor 3 persoane. Paguba materială provocată de aceste evenimente se cifrează la 23.214.985.200 lei.</p> <p>Conform datelor statistice pentru perioada anilor 2010-2024, se constată majorarea pagubei materiale în urma situațiilor excepționale, în special urmare a incendiilor.</p>

În perioada 2010-2024, în Republica Moldova s-au înregistrat peste 26,5 mii incendii în rezultatul cărora au decedat 1760 persoane, inclusiv 52 copii, pagube materiale au fost estimate la peste 1,17 miliarde lei.

2. Capacitățile autorităților administrației publice locale de gestionare a riscurilor

Autoritățile administrației publice locale întâmpină dificultăți în gestionarea riscurilor asociate situațiilor de urgență și excepționale ca urmare a unor limitări ce vizează atât capacitatea financiară, cât și cea instituțională și operațională.

În perioada 2020–2024, autoritățile administrației publice locale au transmis peste 414 de solicitări oficiale către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova în vederea obținerii de sprijin financiar și material pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale și a altor situații excepționale (175 în 2020, 73 în 2021, 22 în 2022 și 144 în perioada anilor 2023 - 2024).

Astfel, lipsa de investiții atât la nivel național, cât și la nivel local destinate prevenirii și diminuării impactului calamităților naturale, precum și a unei abordări multidimensionale în dezvoltarea rezilienței comunităților poate provoca în continuare victime umane, pagube materiale majore ce va împovăra bugetul de stat și va epuiza fondurile de intervenție.

3. Măsurile de prevenție și informare sunt insuficiente sau neadaptate

Eficiența activităților de prevenire a dezastrelor în Republica Moldova continuă să fie afectată de lipsa unor mecanisme și capacități sistemice bine dezvoltate bazate pe măsuri de prevenire și pe activități de conștientizare a populației efectuate doar de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (în continuare IGSU).

Numărul mare de situații de urgență și excepționale, precum și numărul victimelor rezultate din acestea, înregistrate anual pe teritoriul țării, raportate la numărul descendent al populației, indică asupra randamentului scăzut a activităților efectuate de către IGSU.

În acest sens, este necesară dezvoltarea unei culturi de prevenire a dezastrelor a procesului de informare asupra riscurilor existente și de educare a populației cu privire la măsurile practice pe care le poate desfășura pentru reducerea vulnerabilității în fața acestora.

4. Voluntariatul în caz de dezastre subdezvoltat

În Republica Moldova, voluntariatul în caz de dezastre rămâne slab dezvoltat, fiind aproape inexistent la nivel sistemic.

În scopul dezvoltării acestui domeniu la nivel național, în anul 2013 a fost aprobat Programul de consolidare a serviciului salvatori și pompieri în localitățile rurale pentru perioada 2013–2020, prin Hotărârea Guvernului nr. 202/2013, care a inițiat procesul de creare a posturilor teritoriale de salvatori și pompieri pe teritoriul țării.

De la lansarea Programului, au fost create și demarată activitatea la 82 de posturi teritoriale de salvatori și pompieri, dintre care 59 cu salarizare și doar 23 pe bază de voluntariat, asigurând răspunsul în situații de urgență în circa 300 localități din țară.

În anul 2022, din numărul total de 10.048 de misiuni de serviciu ale echipelor de salvatori, la 2.384 au participat posturile teritoriale de salvatori și pompieri.

În prezent, cele 20 de posturi de voluntari includ peste 350 de persoane implicate activ în gestionarea situațiilor de urgență la nivel comunitar.

Este de menționat problematica cu care se confruntă posturile teritoriale care activează pe bază de salariați civili, unde organizarea și menținerea activă este mult mai dificilă comparativ cu posturile voluntare, și anume insuficiența surselor financiare necesare la remunerarea personalului, dar și întreținerea sediilor, tehnicii, etc. Prin urmare, problema lipsei financiare duce în tot mai multe cazuri la sistarea activității acestor posturi.

În consecință, din cele 60 posturi teritoriale cu salariați civili, 15 au fost nevoite să-și sisteze activitatea pe o perioadă nedeterminată.

5. Pregătirea și formarea necorespunzătoare pentru acțiuni în caz de dezastre

Infrastructura de pregătire și formare a personalului constituie baza pregătirii angajaților IGSU pentru desfășurarea misiunilor de intervenție.

În perioada anilor 2020-2023, infrastructura Centrului Republican de Instruire (în continuare CRI) al IGSU a fost dezvoltată în urma implementării a trei proiecte, finanțate de către UE - prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate (ENI).

Ca rezultat al acestor inițiative, au fost reconstruite două sedii ale CRI și create trei module moderne de instruire.

Aceste investiții reprezintă un pas important în modernizarea procesului de formare, reflectând o dinamică pozitivă în dezvoltarea capacităților instituționale ale IGSU.

Totuși, în pofida acestor realizări, persistă provocări majore: lipsa unor poligoane/ module de instruire de specialitate, condiții decente de cazare, dotarea insuficientă cu mijloace de asigurare a procesului de instruire (autospeciale de diferite tipuri, echipamente, accesorii, utilaje și mijloace speciale, etc.), precum și cu încăperi și spații special amenajate pentru simularea diferitor urgențe (poligoane, bazine de apă, machete de clădiri la scara 1:1, diverse simulatoare digitale etc.) reduc capacitatea de instruire și implicit afectează capacitatea de răspuns a IGSU.

În acest sens, se urmărește dezvoltarea capacităților de instruire și asigurare a acestui proces, inclusiv prin utilizarea platformelor digitale dedicate instruirii la distanță.

6 Lipsa unui sistem de avertizare publică

În prezent, capacitatea de pregătire a autorităților publice de toate nivelurile este diminuată din cauza lipsei unui sistem național de avertizare publică, care să asigure informarea și modul corect de acțiune a populației amenințate de pericolul sau producerea dezastrelor.

În contextul actual, implementarea unui sistem modern de avertizare publică reprezintă o prioritate strategică pentru Republica Moldova.

Necesitatea unui astfel de sistem este amplificată de creșterea frecvenței și intensității fenomenelor meteorologice extreme, consecință directă a schimbărilor climatice, precum și de riscurile tehnogene tot mai frecvente.

7. Dotarea tehnico-materială a IGSU

Autospecialele de intervenție din dotarea IGSU constituie în proporție de 43 %, tehnică moștenită din fosta URSS, 36 % provin din donații oferite de către asociațiile de pompieri voluntari de peste hotare, 7 % din proiecte, 7% din subdiviziunile MAI, 7% din bugetul de stat (2006-2025), din numărul total de autospeciale, doar 14 % sunt cu termen de exploatare valabil.

Datele prezentate relevă faptul că doar o proporție mică a autospecialelor (sub 10%) corespund standardelor de exploatare, în timp ce durata medie de utilizare a tehnicii depășește cu mult limitele normative, atingând praguri critice de 30–40 de ani.

Frecvența în creștere a defecțiunilor tehnice, în special în timpul misiunilor de intervenție, reprezintă un factor de risc major pentru securitatea echipajelor și a cetățenilor, contribuind la prelungirea inacceptabilă a timpului de răspuns, care în anul 2024 a atins o medie de peste 19 minute, depășind cu mult standardele europene și obiectivul național de 15 minute.

Deși, inițiative precum proiectul de grant cu Guvernul Japoniei au adus îmbunătățiri punctuale, acestea nu sunt suficiente pentru a acoperi deficitul critic de tehnică operațională modernă. În lipsa unei strategii coerente de modernizare și uniformizare a parcului auto, bazată pe investiții susținute din bugetul de stat și surse externe, misiunea IGSU de a asigura intervenții prompte și eficiente riscă să devină irealizabilă.

Prin urmare, prioritizarea consolidării bazei tehnico-materiale trebuie să devină un obiectiv național, întrucât fără echipamente funcționale și adaptate cerințelor actuale, nici-un efort legislativ, instituțional sau operațional nu va putea garanta protecția reală a vieții, bunurilor și mediului în caz de urgență. Fără o intervenție promptă în această direcție, riscurile operaționale, numărul victimelor și pagubele materiale vor continua să crească, afectând securitatea și încrederea populației.

8. Densitatea insuficientă a subdiviziunilor de intervenție și deficitul de voluntari afectează timpul de răspuns

Un factor determinant care influențează în mod direct eficiența și operativitatea intervențiilor în situații de urgență este amplasarea geografică neuniformă și, pe alocuri,

deficitară a unităților de salvatori și pompieri din cadrul IGSU. Organizarea actuală a subunităților de intervenție urmează, în mare parte, principiul administrativ-teritorial tradițional, conform căruia se asigură prezența a câte o subdiviziune de pompieri și salvatori în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea și nivel special.

În prezent, raza medie de intervenție este de 3-10 km în localitățile urbane, iar în zonele rurale, cea mai mare distanță calculată pentru intervenție este stabilită pentru Unitatea salvatori și pompieri a Direcției regionale situații excepționale Căușeni, care din locul de dislocare până în cea mai îndepărtată localitate din zona de intervenție are de parcurs 40 km.

Respectiv, chiar și cu cea mai performantă tehnică de intervenție timpul de reacție va fi semnificativ. Această distribuție determină un timp mediu de răspuns de până la 30 minute pentru localitățile situate la peste 20 km de unitățile de intervenție, depășind semnificativ standardele internaționale și europene (8–15 minute), considerate optime pentru salvarea de vieți și limitarea pagubelor materiale.

În acest context, este imperativă continuarea și extinderea acțiunilor orientate spre creșterea capacității de intervenție și reducerea timpului de reacție în toate regiunile țării. Aceste acțiuni trebuie să vizeze consolidarea rețelei teritoriale a unităților de intervenție, dezvoltarea infrastructurii logistice și operarea unei optimizări funcționale a dispunerii acestora în raport cu nivelul de risc, densitatea populației, frecvența situațiilor de urgență și capacitatea reală de acces în teritoriu.

9. Intervenția statului pentru protecția populației și teritoriului în cazul situațiilor de urgență sau excepționale se realizează, inclusiv, prin eliberarea unor bunuri din rezervele de stat și de mobilizare.

Eficiența intervenției statului pentru protecția populației și teritoriului în cazul situațiilor de urgență sau excepționale realizată prin eliberarea unor bunuri din rezervele de stat și de mobilizare este periclitată de nivelul de completare cu anumite bunuri necesare lichidării consecințelor situațiilor de urgență sau excepționale, precum și de prezența unor bunuri moral și fizic învechite. Totodată, se atestă necesitatea continuă a îmbunătățirii condițiilor de păstrare, extinderii spectrului de bunuri pentru a fi păstrate în spațiile de depozitare ale autorității responsabile.

Completarea treptată a stocurilor diminuează dependența de importuri într-un context geopolitic imprevizibil. Evenimentele recente au demonstrat că piața globală poate fi afectată de sancțiuni, interdicții de export sau blocaje. Un nivel optim de bunuri în rezerve garantează continuitatea producției industriale și a serviciilor publice chiar și atunci când lanțurile externe de aprovizionare se întrerup.

Modernizarea infrastructurii de depozitare este la fel de importantă ca volumul stocurilor. Depozite bine echipate, cu condiții controlate de temperatură, umiditate și securitate, reduc pierderile cauzate de degradare sau furt și permit o distribuție rapidă către zonele afectate. Digitalizarea gestiunii – inventariere în timp real și trasabilitate completă – asigură rotația corectă a stocurilor și respectarea standardelor sanitare, de mediu și de securitate.

10. Serviciul mobil de urgență, reanimare și descarcerare (în continuare SMURD)

Serviciul mobil de urgență, reanimare și descarcerare din cadrul IGSU, în pofida unui cadru de cooperare stabilit, nu este implicat în intervențiile la etapa prespitalicească în comun cu echipajele de intervenție de urgență ale Ministerului Sănătății.

Mecanismul de conlucrare nu funcționează din cauza unei probleme ce ține de abordarea și perceperea rolului SMURD în veriga „acordarea primului ajutor medical calificat la apelurile de urgență ale cetățenilor”.

Spectrul intervențiilor la care poate fi solicitat SMURD este foarte variat și include toate urgențele ce pun viața uneia sau a mai multor persoane în pericol imediat.

În pofida investițiilor majore ale Uniunii Europene și ale Guvernului Republicii Moldova pentru implementarea proiectului, parcul de ambulanțe SMURD staționează, iar personalul de medici și paramedici, nefiind solicitat, își pierde din calificările necesare.

În aceste condiții, este esențială intervenția coordonată pentru eficientizarea situației, inclusiv ajustarea cadrului legal și aplicarea prevederilor existente, pentru asigurarea funcționării depline, integrate și durabile a SMURD.

11. Capacități de expertizare subdezvoltate

Modernizarea continuă a sectorului construcțiilor și diversificarea materialelor utilizate impun actualizarea și consolidarea sistemului național de evaluare a securității la incendiu.

Laboratorul experimental anti-incendiar al IGSU, în calitate de singura entitate specializată în acest domeniu, necesită investiții urgente în echipamente moderne, spații conforme și formarea profesională a personalului, pentru a-și putea asuma rolul de structură tehnico-științifică acreditată. În paralel, este necesară elaborarea unui cadru normativ care să permită recunoașterea activității acestuia în contextul cerințelor europene și al sistemului judiciar.

De asemenea, pentru îmbunătățirea activității de cercetare a incendiilor și pentru garantarea validității probelor în instanță, este imperativă dotarea laboratorului cu echipamente certificate, alături de acreditarea angajaților ca experți în protecție civilă.

12. Resursa umană și infrastructura de instruire a personalului de intervenție sunt insuficiente pentru gestionarea situațiilor de urgență

Normele de organizare și dotare a subdiviziunilor IGSU sunt stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 908/2014 privind reglementarea organizării forțelor și mijloacelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale din subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

În timp ce numărul, complexitatea și intensitatea misiunilor de intervenție și specifice în cadrul IGSU sunt în creștere continuă (de la 4 până la 40 de tipuri în ultimii 10 ani), deficitul de funcții, de asemenea, atestă cote crescânde.

Pe parcursul anilor structura IGSU a fost optimizată de mai multe ori, efectivul-limită fiind redus considerabil de la 3 121 de unități în anul 1997 la 2 467 de unități de personal în prezent.

Analiza comparativă a modului de organizare scoate în evidență faptul că volumul de muncă raportat la numărul populației care îi revine unui salvator și pompier din Republica Moldova este de 2573 persoane și este cel mai mare din regiune (România 716 cetățeni, Ucraina 778, Estonia 804).

Deficiențe pentru desfășurarea acțiunilor de intervenție se constată și ca urmare a extinderii zonei de intervenție a Direcției regionale căutare salvare nr. 2 (în continuare DRCS nr.2), dislocat în mun. Bălți în cele 27 localități, dintre care 20 fiind din raioanele Sîngerei, Fălești, Drochia și Rîșcani, în cazul deplasării la lichidarea incendiilor de o complexitate mai mare, care în unele cazuri depășesc distanța de 20 km, practic survine riscul dar și necesitatea de a „descoperi” mun. Bălți, condiționând astfel incapacitatea subdiviziunii de a reacționa la eventualele situații de urgență.

Un alt aspect important, este realizarea ciclului de activități privind managementul deșeurilor radioactive, care sunt realizate cu un număr doar de 28 unități al efectivului din cadrul Instituției de Stat cu Destinație Specială „Obiectele Speciale nr. 5101, nr. 5102”, care asigură câteva atribuții din ciclul de gestionare a deșeurilor radioactive, cum ar fi transportarea, condiționarea și păstrarea îndelungată a deșeurilor radioactive.

Totodată, Republica Moldova a ratificat un șir de Convenții și Tratatate internaționale în domeniu, cum ar fi: *Convenția Unită privind managementul în condiții de siguranță a combustibilului uzat și managementul în condiții de siguranță a deșeurilor radioactive; Convenția cu privire la securitatea nucleară; Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare; Convenția privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, etc.*, iar alinierea la cerințele convențiilor și tratatelor necesită capacități umane și financiare, care rămân a fi neacoperite până la ziua de astăzi.

Astfel, instituția nu dispune de resurse umane suficiente pentru a implementa atribuții noi, cum ar fi: *dezafectarea obiectelor radiologice; tratarea deșeurilor radioactive; dispunerea*

finală a deșeurilor radioactive; dezvoltarea programelor de cercetare aferente managementului deșeurilor radioactive până la depozitarea definitivă; monitoringul radiologic și metode de reducere a impactului asupra sănătății populației și mediului cauzat de radionuclizii de viață lungă.

În scopul implementării practicilor moderne în domeniu, au fost întreprinse mai multe acțiuni de diversificare a misiunilor de intervenție în caz de pericol sau declanșare a situațiilor de urgență și excepționale, cât și creșterea prezenței fizice în teren a subunităților de intervenție, după cum urmează:

12.1. în baza Acordului-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11.05.2006, ratificat prin Legea nr. 426/2006, au fost elaborate Programul Operațional Comun al Uniunii Europene România – Ucraina – Republica Moldova 2007 – 2013 și Programul Operațional Comun al Uniunii Europene România – Republica Moldova 2014 – 2020, iar la 29.05.2012 a fost aprobat spre finanțare proiectul transfrontalier „Îmbunătățirea răspunsului Serviciului Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare (SMURD), în caz de pregătire și intervenție urgentă prin intermediul unui sistem comun integrat de monitorizare și atenuare a consecințelor dezastrelor în spațiul comun România, Ucraina și Republica Moldova” (SMURD-1).

În cadrul implementării proiectului SMURD-1 au fost acțiuni de creare și operaționalizare a Punctelor de operare SMURD la Bălți, Cahul, Comrat și Chișinău, iar în cadrul proiectului actual SMURD-2, este crearea și operaționalizarea Punctelor de operare SMURD la Cantemir și Ungheni.

12.2. un pas important în creșterea capacității de intervenție și reducerea timpului de reacție la solicitările cetățenilor a fost construirea în anul 2017 a Unității de salvatori și pompieri „Leușeni” din r-nul Hâncești, care deservește 19 localități din vecinătate. Pentru asigurarea activității Unității de salvatori și pompieri „Leușeni” conform normelor stabilite este necesar de a fi create suplimentar unități de personal în cadrul Direcției situații excepționale mun. Hâncești. În prezent, localitățile menționate sunt deservite de Unitatea de pompieri și salvatori Hâncești, raza de intervenție variază de la 35 – 45 km, iar timpul de reacție este de până la 50 min.

12.3. în scopul consolidării încrederii populației între ambele maluri ale Nistrului în cadrul procesului de reglementare a conflictului transnistrean și pentru realizarea cu succes a fortificării capacității de intervenție la stingerea incendiilor, precum și efectuarea lucrărilor de salvare și descarcerare pe teritoriul comunei Varnița, care este amplasată la 26 km de Unitatea de pompieri și salvatori din or. Anenii Noi, și în localitățile din vecinătate, cu sprijinul financiar din cadrul „Programului activităților de reintegrare a țării” a fost construit Postul de salvatori și pompieri „Varnița”.

În acest sens pentru, pentru asigurarea funcționalității acțiunilor întreprinse, eficientizarea capacităților de intervenție, este necesar optimizarea statelor de personal a IGSU.

13. Cadru normativ perimat, neadaptat necesităților, provocărilor și oportunităților actuale

Unul dintre cele mai importante impedimente care afectează eficiența și dezvoltarea sistemului protecției civile este caracterul învechit și neadecvat al cadrului legislativ care reglementează domeniul respectiv, inclusiv cel al apărării împotriva incendiilor.

Adoptată în anul 1994, această legislație reflectă o realitate istorică, tehnologică și instituțională depășită, nefiind în măsură să răspundă deplin cerințelor actuale.

Cu toate că de-a lungul timpului au fost operate modificări în funcție de necesități și au fost realizate intervenții la nivel de cadru normativ aferent altor domenii de specialitate, caracterul vădit depășit al legislației care reglementează domeniul protecției civile și apărării împotriva incendiilor nu permite o corelare adecvată între prevederile existente și provocările noi.

Revizuirea integrală a legislației de bază va introduce principii moderne de management integrat al riscurilor, va distribui clar responsabilitățile între autorități și va integra un răspuns adaptat la noile realități climatice și tehnologice.

Republica Moldova a semnat Acordul de aderare la Mecanismul de Protecție Civilă al UE la 29 septembrie 2023, iar prevederile se aplică provizoriu de la 1 ianuarie 2024. Din acest moment, țara are statut de „stat participant” și poate lua parte la misiunile comune și solicita/răspunde la asistență prin mecanism.

În acest sens, este imperios aprobarea cadrului normativ național privind participarea Republicii Moldova la Mecanismul de Protecție Civilă al UE ce va permite desfășurarea acestui proces fără blocaje juridice sau financiare, cât și revizuirea și actualizarea în ansamblu a actelor normative în vigoare și armonizarea lor la acquis-ul comunitar, într-o manieră coerentă și progresivă.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Programul național de dezvoltare a protecției civile pentru anii 2026-2030 a fost elaborat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică și în partea de descriptivă cuprinde următoarele capitole:

Introducere

Analiza situației

Obiective generale

Obiective generale și specifice

Impactul

Costuri

Riscuri de implementare

Autorități/Instituții responsabile

Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare

Partea operațională conține Planul de acțiuni privind implementarea Programului.

Astfel, în partea descriptivă a Programului, Capitolul I „Introducere”, sunt specificate aspectele generale privind spectrul situațiilor de urgență și excepționale, produse în Republica Moldova.

În acest context, Programul 2026–2030, elaborat de Ministerul Afacerilor Interne, stabilește direcțiile strategice în domeniul gestionării situațiilor de urgență și este parte integrantă a Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne 2022–2030. Programul are ca scop alinierea politicilor publice la recomandările UE, consolidarea capacităților autorităților publice și reducerea vulnerabilității populației.

În Capitolul II Analiza situației, se expun detaliat informații privind:

situațiile excepționale înregistrate în Republica Moldova și impactul asupra populației și economiei;

capacitățile autorităților administrației publice locale de gestionare a riscurilor și de prevenire a situațiilor de urgență și excepționale;

starea voluntariatului în domeniul protecției civile, inclusiv apărării împotriva incendiilor;

procesul de formare a angajaților IGSU pentru acțiuni în situații de urgență și excepționale;

problemele ce rezultă din lipsa unui sistem de avertizare publică;

capacitatea de intervenție a statului cu bunuri materiale pentru protecția populației și a teritoriului în situații de urgență și excepționale;

situația privind subunitățile de intervenție din cadrul IGSU, inclusiv în cadrul SMURD, efectivul existent pentru realizare misiunilor de intervenție, expertizare, dotarea cu tehnică și echipament de intervenție, securizarea energetică, relația cu autoritățile cu care se conlucrează;

situația privind cadrul normativ în vigoare și necesitatea ajustării lui la provocările actuale.

Obiectivele generale ale Programului rezultă din Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 și sunt următoarele:

Obiectivul general nr. 1 Măsurile eficiente de prevenire a situațiilor de urgență și excepționale;

Obiectivul general nr. 2 Asigurarea unui sistem rezilient de pregătire pentru protecția civilă în situații de urgență și excepționale;

Obiectivul general nr. 3 Capacitățile de intervenție și răspuns în situații de urgență și excepționale îmbunătățite;

Pentru realizarea acestor obiective generale, Programul își propune 9 obiective specifice, după cum urmează:

Obiectivul specific 1.1. Instituirea unui mecanism național de informare preventivă privind riscurile de dezastre, care să asigure acoperirea a cel puțin 80% din populație, până în 2030;

Obiectivul specific 1.2. Creșterea cu cel puțin 50% a capacităților voluntariatului în domeniul prevenirii dezastrelor până în anul 2030;

Obiectivul specific 1.3. Modernizarea și profesionalizarea procesului de expertiză în prevenirea dezastrelor, garantând, până în 2030, evaluarea tehnică corectă și furnizarea de probe juridice validate în proporție de 100%;

Obiectivul specific 2.1. Până în anul 2030, dezvoltarea și operaționalizarea unui sistem digitalizat de instruire pentru acțiuni în caz de dezastre;

Obiectivul specific 2.2. Până în anul 2030, fortificarea capacităților grupurilor-țintă (populație, autorități publice, sector privat, asociativ și voluntar) în gestionarea dezastrelor, prin desfășurarea anuală a cel puțin 7 exerciții în domeniul protecției civile;

Obiectivul specific 2.3. Sporirea la 90% a capacităților de completare a rezervelor de stat și de mobilizare până în anul 2030;

Obiectivul specific 3.1. Până în anul 2030, IGSU va dezvolta și moderniza capacitățile de intervenție prin operarea unui sistem informațional integrat funcțional și modernizarea infrastructurii operaționale pentru răspuns la dezastre;

Obiectivul specific 3.2. Până în anul 2030, 3 module de intervenție operaționalizate de IGSU pentru furnizarea asistenței internaționale în conformitate cu angajamentele Republicii Moldova de participare la Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii Europene (EUCPM);

Obiectivul specific 3.3. Capacitățile de intervenție ale personalului paramedical din cadrul IGSU pentru acordarea primului ajutor calificat, îmbunătățite în cel puțin 300 misiuni până în anul 2030.

De asemenea, Programul conține și informația cu privire la „Indicatorii de rezultat” pentru fiecare Obiectiv specific.

În procesul de elaborare a proiectului documentului de politici publice, se prognozează că implementarea Programului, va avea un impact pozitiv semnificativ în domeniul prevenirii și gestionării dezastrelor exprimat prin:

- dezvoltarea capacităților naționale de intervenție
- reducerea numărului de victime și a pagubelor materiale;
- crearea sistemului de avertizare publică;
- dezvoltarea capacităților naționale de intervenții externe;
- perfecționarea sistemului de instruire a efectivului și pregătire în domeniul protecției civile a categoriilor de populație;
- dezvoltarea voluntariatului și extinderea capacităților de reacție în comunități;
- îmbunătățirea calității evaluărilor tehnice;
- eficientizarea gestionării resurselor din rezervele de stat și de mobilizare.

Costurile pentru implementarea programului au fost estimate la 1 195 408,2 mii lei, dintre care: 493 784,4 mii lei din bugetul de stat și 546 532,6 mii lei asistență externă.

Costurile neacoperite sunt de 155 091,2 mii lei.

Partea descriptivă a Programului conține și o evaluare a riscurilor de implementare a acestuia, totodată, fiind identificate unele măsuri de atenuare a acestor riscuri, în vederea asigurării implementării cu succes a activităților planificate.

Făcând referire la autoritățile responsabile de implementarea Programului, acestea au fost identificate ca fiind următoarele: Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică), Ministerul Educației și Cercetării, autoritățile administrației publice locale.

Ultimul Capitol al părții descriptive conține mențiuni referitor la modalitățile de monitorizare, evaluare și raportare a activităților planificate, făcându-se referire la prezentarea rapoartelor de evaluare intermediară de către Ministerul Afacerilor Interne (până la data de 15 aprilie 2029) și evaluare finală (până la data de 15 aprilie 2031), în adresa Guvernului, în conformitate cu cadrul metodologic aprobat de Cancelaria de Stat.

După cum s-a menționat mai sus, Programul are stabilite 9 obiective specifice, atingerea acestora fiind planificată în partea operațională prin 43 acțiuni distincte, care vor presupune implicarea tuturor actorilor cu competențe în domeniul de referință, menționați la capitolul „Autorități/Instituții responsabile”.

Totodată, Planul de acțiuni pentru implementarea Programului, are stabiliți indicatori de monitorizare, costuri de implementare, termeni de realizare și instituțiile responsabile.

Luând în considerare că, Programul de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.846/2022, elaborat în conformitate cu SDDAI 2022-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.658/2022, pentru primul ciclu de planificare a expirat la finele anului 2025, precum și în vederea asigurării continuității pentru ciclul doi de planificare, se propune intrarea în vigoare a hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a protecției civile pentru anii 2026-2030, la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost identificate

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul nu presupune implementarea unor reforme structurale sau instituționale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Valoarea estimativă a resurselor financiare necesare pentru implementarea Programului în perioada anilor 2026-2030 este de 1 195 408,2 mii lei, inclusiv 493 784,4 mii lei din bugetul de stat 546 532,6 mii lei asistență externă, iar suma de 155 091,2 este în prezent neacoperită.

Finanțarea Programului conform obiectivelor specifice, este reflectată în Capitolul VI, Costuri, al Programului.

Realizarea unor acțiuni ale Programului ar putea genera costuri suplimentare față de cele planificate, care nu pot fi estimate în momentul elaborării Programului și urmează a fi determinate pe parcursul implementării.

Adițional, vor fi identificate și surse externe de finanțare pentru realizarea integrală a activităților planificate.

La fel, activitățile Programului urmează a fi implementate cu suportul:

1) Acordului de împrumut nr. 9720-MD, semnat la 07.02.2025 între Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) în vederea realizării Proiectului de susținere a managementului riscurilor de dezastre și rezilienței Republicii

Moldova (Legea nr. 67/2025 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de susținere a managementului riscurilor de dezastru și rezilienței Republicii Moldova), componenta 1: Investiții și consolidare instituțională pentru pregătirea și răspunsul la situații de urgență – 29,0 mln dolari SUA:

a) Subcomponenta 1.1: Sistemul de avertizare publică – 5,0 mln dolari SUA, care va finanța instalarea și implementarea unui sistem cu acoperire națională, bazat pe difuzare celulară, care va permite difuzarea imediată a avertismentelor de urgență și dezastru către rezidenți, salvând vieți și reducând considerabil pierderile materiale;

b) Subcomponenta 1.2: Vehicule de intervenție în caz de urgență – 22,5 mln dolari SUA, care va finanța achiziționarea de vehicule de intervenție în caz de urgență (autospeciale pentru intervenții la incendii) și echipamente (containere de căutare și salvare și logistică specifice pericolelor) pentru IGSU;

c) Subcomponenta 1.3: Pregătirea comunității pentru situații de urgență – 1,5 mln dolari SUA, care va finanța achiziția de echipamente de urgență esențiale pentru ofițerii de prevenire ai IGSU la nivel de comunitate locală și îmbunătățirea sistemului de prevenire a dezastrului (evaluarea și reducerea riscurilor) - inclusiv instruire pentru creșterea gradului de conștientizare a publicului cu privire la pregătirea pentru dezastru.

2) Proiecte finanțate în cadrul Programului Interreg România-Republica Moldova 2021-2027 privind dotarea cu autospeciale de intervenție și echipament specializat, precum și desfășurarea instruirilor a pompierilor voluntari, cetățenilor și a angajaților IGSU în domeniul prevenirii dezastrului, în sumă totală de **2 704 312,02 Euro**;

3) Proiectul Consolidarea pregătirii Republicii Moldova față de pericolele naturale, șocurile climatice și urgențele sanitare (TAFF), finanțat de către Comisia Europeană prin DG ECHO, având ca scop întărirea capacităților Moldovei de a preveni, anticipa și răspunde eficient la situații de risc precum dezastru natural, schimbări climatice bruște sau situații de urgență de natură sanitară – **500,0 mii Euro**;

4) Programul tehnic-umanitar al Departamentului Apărării al Statelor Unite ale Americii (US Department of Defense Humanitarian Assistance Program), program finanțat de Ambasada Statelor Unite în Republica Moldova, prin cooperare cu Ministerul Afacerilor Interne și IGSU privind reconstrucția și renovarea posturilor (remizelor), dotarea lor cu echipamente și asigurarea accesului infrastructural.

Suplimentar, se specifică asupra costurilor neacoperite pentru implementarea Programului - **155 091,2 mii lei**, care urmează a fi identificați în cadrul parteneriatelor de asistență externă stabilite de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Realizarea acțiunilor specificate la Obiectivul specific 2.2. *Până în anul 2030, fortificarea capacităților grupurilor-țintă (populație, autorități publice, sector privat, asociativ și voluntar) în gestionarea dezastrului, prin desfășurarea anuală a cel puțin 7 exerciții în domeniul protecției civile, vor fi realizate în conformitate cu Regulamentul privind instruirea în domeniul protecției civile aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.282/2005, capitolul IV. Finanțarea procesului de instruire în domeniul protecției civile.*

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prevederile proiectului nu generează un impact asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prevederile proiectului nu generează un impact asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Programul prevede acțiuni pentru prevenirea dezastrului cât și intervenție în caz de declanșare a lor.

Respectiv, realizarea acțiunilor planificate pot contribui semnificativ la protejarea mediului, prin realizarea oportună și calificată a activităților în faze incipiente de manifestare a dezastrelor, fără a permite dezvoltarea proporțiilor lor.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Implementarea prevederilor va îmbunătăți pregătirea și răspunsul la situații de urgență și dezastre, crescând securitatea și protecția comunității.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul hotărârii Guvernului nu conține norme privind armonizarea cadrului normativ național cu legislația Uniunii Europene.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul nu are drept scop implementarea legislației Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În corespundere cu prevederile art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și în baza art. 9 al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Conceptul Programului și anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului a fost plasat pe portalul consultativ www.particip.gov.md și pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md, la compartimentul „Transparența /Inițierea elaborării actelor normative” și poate fi accesat la următorul link:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-programului-national-de-prevenire-si-gestionare-a-situatiilor-de-urgenta-si-exceptionale-pentru-anii-2026-2030/14587>

La data de 09 iulie 2025, a fost desfășurată ședința de consultări publice. Anunțul privind desfășurarea consultărilor publice a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md, la compartimentul „Transparența / Consultări publice / Platforma consultativă permanentă” și poate fi accesat la următorul link:

<https://mai.gov.md/sites/default/files/transparența/consultari%20publice/Agenda%20consultarilor%20publice.pdf>

Proiectul actului normativ supus consultărilor publice, poate fi vizualizat la următorul link:

<https://mai.gov.md/sites/default/files/transparența/consultari%20publice/Proiect%20program%20prevenirea%20situatiilor%20de%20urgenta%20si%20exceptionale.pdf>

Suplimentar, anunțul privind consultările publice a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md, la compartimentul media și poate fi vizualizat pe următorul link: <https://mai.gov.md/ro/node/9717>

O altă ședință, în cadrul căreia a fost prezentat și discutat Programul a fost, Conferința dedicată priorităților strategice ale sistemului afacerilor interne - angajament pentru integrare europeană, desfășurată la 4 septembrie 2025.

Urmare anunțării proiectului în procedură de avizare, în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional și ale Regulamentului Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul, împreună cu materialele aferente, a fost plasat spre consultări publice pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md, la capitolul „Transparența”, directoriul „Consultări publice” și pe portalul consultativ www.particip.gov.md.

Proiectul a fost avizat cu Cancelaria de Stat, Ministerul Energiei, Ministerul Mediului, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (inclusiv Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică), Ministerul Sănătății, Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, Agenția Națională pentru Reglementarea în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Centrul Național de Management al Crizelor și Asociația Surzilor din Republica Moldova.

Obiecțiile și propunerile au fost luate în considerare de autor, fiind reflectate în Sinteză.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei juridice din partea Ministerului Justiției, în conformitate cu art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Recomandările conținute în expertiză au fost luate în considerare de autor, fiind reflectate în Sinteză.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Actele normative, care urmează a fi elaborate sau modificate urmare a aprobării Programului, sunt expuse în Planul de acțiuni privind implementarea Programului.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Acțiunile de implementare a prevederilor actului normativ sunt specificate în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de dezvoltare a protecției civile pentru anii 2026-2030 și prevăd activități pentru:

perfectiunea cadrului normativ inclusiv înlăturarea lacunelor legislative și alinierea acestuia la acquis-ul Uniunii Europene;

eficientizarea măsurilor de prevenire a dezastrelor;

dezvoltarea capacităților naționale de instruire pentru acțiuni în caz urgențe și dezastre;

sporirea capacităților de completare a rezervelor de stat și de mobilizare;

îmbunătățirea capacităților de intervenție și răspuns în caz urgențe și dezastre, inclusiv peste hotarele Republicii Moldova.

Ministru

Daniella MISAIL-NICHITIN